

Hrvatska Komora Medicinskih Sestara

SMJERNICE ZA
PROVOĐENJE
ZDRAVSTVENE
NJEGE
U PATRONAŽNOJ
DJELATNOSTI

SMJERNICE ZA
PROVOĐENJE
ZDRAVSTVENE
NJEGE
U PATRONAŽNOJ
DJELATNOSTI

Hrvatska Komora Medicinskih Sestara

Zagreb, 2013.

IZDAVAČ:

Hrvatska komora medicinskih sestara

UREDNIKA:

Dragica Šimunec

AUTORI:

Irena Ban, prvostupnica sestринства

Irena Car-Čuljak, diplomirana medicinska sestra

Danijela Lana Domitrović, prvostupnica sestринства

Biserka Sviben, diplomirana medicinska sestra

Milica Tikvić, prvostupnica sestринства

Mara Županić, diplomirana medicinska sestra

RECENZENT:

Slava Šepec, diplomirana medicinska sestra

TISAK & GRAFIČKO OBLIKOVANJE:

ALFACOMMERCE d.o.o.

ISBN: 978-953-95388-4-6

*Hrvatska Komora Medicinskih Sestara
Zagreb, 2013.*

SADRŽAJ:

1. DTP-i u patронаžnoj zdravstvenoj zaštiti.....	4
2. Procjena obitelji.....	6
3. Trudnica.....	8
4. Babinjača.....	12
5. Žene u reproduktivnoj dobi i klimakteriju.....	16
6. Novorođenče.....	18
7. Dojenče.....	22
8. Predškolsko dijete.....	26
9. Školsko dijete i adolescent.....	31
10. Kronični bolesnik.....	35
11. Starija osoba.....	41
12. Osoba s posebnim potrebama.....	44
13. Sudjelovanje u provođenju zdravstvenih preventivnih i promotivnih programa u lokalnoj zajednici.....	46
14. Ostale osobe i institucije s kojima surađuje patронаžna sestra.....	47
15. Telefonsko savjetovanje.....	52

DTP-I U PATRONAŽNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje donio je Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja („Narodne novine“ 38/13).

U Članku 28. stavak 4. glasi: »Radi praćenja rada i pravdanja utvrđenih sredstava za djelatnost patronažne zdravstvene zaštite iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se dijagnostičko-terapijski postupci »nulte« razine kako slijedi:

DTP-i u patronažnoj zdravstvenoj zaštiti		
Šifra	Naziv postupka	P/K
PT001	Prvi posjet obitelji priprema za prvi posjet obitelji uspostava kontakta s obitelji popis članova obitelji popunjavanje osobne anamneze članova obitelji utvrđivanje potreba za patronažnu skrb-izrada plana patronažne skrbi	P
PT002	Primarna prevencija trudnice babinjače novorođenčeta dojenčeta malog djeteta školskog djeteta adolescenta odrasle osobe starije osobe	P
PT003	Sekundarna i tercijarna prevencija kronično oboljele djece odraslih i starijih osoba ovisnika invalida	P

PT004	Rad s grupama trudnice kronični bolesnici ovisnici vrtići škole lokalna zajednica	
PT005	Telefonsko savjetovanje	P
PT006	Suradnja s drugim stručnjacima izabranim liječnikom socijalnom službom i ustanovama bolnicom zdravstvenom njegom u kući palijativnom skrbi gerontološkom službom dječjim vrtićima školom policijom ostalo	P

TUMAČENJE:

- Šifra PT001 - očekivano vrijeme za izvršavanje postupka 60 – 90 min. (ovisno o broju članova obitelji)
- Šifra PT002 - očekivano vrijeme za izvršavanje postupka 60 min.
- Šifra PT003 - očekivano vrijeme za izvršavanje postupka 60 min.
- Šifra PT004 - očekivano vrijeme za izvršavanje postupka 60 -120 min., maksimalno 180 min.
- Šifra PT005 - očekivano vrijeme za izvršavanje postupka 5- 15 min.
- Šifra PT006 - očekivano vrijeme za izvršavanje postupka 15- 30 min.

PRVI POSJET OBITELJI

Definicija obitelji:

Obitelj je osnovna društvena jedinica, relativno je trajna grupa povezana srodstvom, brakom ili usvajanjem, čiji članovi žive zajedno, ekonomski surađuju i skrbe za potomstvo. Obitelj - od riječi obitavati, odnosno živjeti zajedno.

Obitelj se odnosi na one osobe koje dijele zajedničku povijest, koje se vole, koje su živjele veći dio života zajedno i koje dijele profesionalne interese, ekonomske potrebe, političke poglede ili seksualne sklonosti. (Lindsey, 1981)

Sastoji se od roditelja i njihove djece koja nisu u braku, od muža i žene bez djece ili muškarca i žene koji žive u izvanbračnoj zajednici (Statistički ljetopis, 2001).

Dvije ili više osoba povezanih krvno, brakom ili posvajanjem koje žive u istom kućanstvu (US Bureau of the Census, 2000).

SVRHA PROCJENE OBITELJI:

Razumijevanje obiteljskog ustrojstva, uloga i funkcije nužno je potrebno tijekom pružanja patronažne sestrinske skrbi. Procjena i znanje o funkcioniranju zdrave obitelji omogućuje patronažnoj sestri da prepozna nezdravo funkcioniranje i da poduzme odgovarajuće aktivnosti, sukladno mogućnostima zajednice. Patronažna sestra mora biti upoznata s potrebama, osjećajima, problemima i stavovima obitelji u vremenu pružanja pomoći i njege svojem bolesnom članu. Kako bi se pružila kontinuirana pomoć s naglaskom na preventivne mjere, sestra treba procijeniti sposobnosti, mogućnosti i potrebe obitelji. Također je važno procijeniti profile profesionalaca i dobrovoljaca, prioritete potreba za posebnom pomoći te ostale čimbenike koji mogu utjecati na skrb obitelji kao i na sve članove unutar obitelji.

Mjerila za procjenu ustrojstvenih karakteristika obitelji:

- Sastav obitelji
- Financijske izvore obitelji
- Stupanj obrazovanja svih članova u obitelji
- Definiranje uloga u obitelji
- Podjela rada u obitelji
- Procjena distribucije moći i autoriteta
- Procjena kulturnih utjecaja (zdravstvena uvjerenja i stavovi, ciljevi obitelji, norme društvenog ponašanja, duhovna uvjerenja, uvjerenja o alternativnoj medicini)
- Svakodnevne aktivnosti (prehrambene navike, održavanje kućanstva, način odgajanja djece i način organizacije brige o djeci, način prijevoza)

- Zdravstveni status obitelji (anamneza, postojanje oštećenja ili bolesti i korištenje lijekova, rizični faktori za zdravlje, provođenje svih razina prevencije, način organiziranja brige o bolesnom članu obitelji, prepreke za zdravstvenu zaštitu)

Mjerila za procjenu obilježja sadašnjeg obiteljskog ustrojstva:

- Način komuniciranja među članovima obitelji
- Način donošenja odluka
- Način rješavanja sukoba
- Prilagodba na promjene
- Autonomija i stupanj autonomije pojedinih članova

Mjerila za procjenu odnosa sa socijalnom sredinom izvan obitelji:

- Kontakt s proširenom obitelji
- Interakcija s prijateljima i susjedima
- Stavovi u društvenom, zdravstvenom, socijalnom i obrazovnom sustavu
- Mogućnost korištenja servisa za pomoć (stupanj neovisnosti, sposobnost da se potraži pomoć)

Mjerila za procjenu karakteristiku okruženja:

Susjedstvo (pristup sredstvima za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba, pristupačnost rekreacijskih, edukacijskih, religijskih i drugih sadržaja)

Način smještaja (prikladnost potrebama obitelji, prikladnost namještaja u kući, sanitarni uvjeti, opasnost od nesreća, barijere za pokretnost obitelji)

TRUDNICA

SVRHA:

Provođenje mjera primarne i sekundarne prevencije u svrhu procjene zdravstvenog, psihičkog, socijalnog i ekonomskog stanja trudnice, njene mogućnosti usvajanja novih znanja, vještina, navika i stavova u odnosu na trudnoću i buduće materinstvo te pravovremeno otkrivanje čimbenika ugroženosti kroz aktivnosti:

- unaprjeđenja i održavanja zdravlja
- sprječavanja bolesti
- otkrivanja visokorizičnih trudnoća (osobito onih izvan sustava)
- svladavanja prepreka u ostvarenju perinatalne zaštite
- pripreme i motivacije za uspješno dojenje, odnosno omogućavanje majkama da doje što dulje sa što manje poteškoća

CILJEVI:

- Procjena stanja trudnice
- Plan i provedba mjera i postupaka kojima se pruža pomoć trudnici i njenoj obitelji u rješavanju procjenom utvrđenih problema
- Evaluacija ciljeva i postignuća te obavljenih postupaka
- Praćenje tjelesnih i psihičkih promjena tijekom trudnoće
- Pružanje pomoći u unaprjeđenju zdravlja
- Adaptacija trudnice i smanjenje nelagoda
- Pripreme za porod i roditeljstvo
- Pravovremeno uočavanje i provođenje mjera otklanjanja čimbenika ugroženosti

PATRONAŽNA SESTRINSKA SKRB:

Prikupljanje podataka

Prikupljanje podataka potrebnih za sestrinsku skrb uključuje procjenu:

- **Obitelji:** bračni status, broj članova obitelji, broj djece, zaposlenost članova obitelji, ekonomske mogućnosti, uočavanje nepovoljnih materijalnih prilika, članovi s povećanim potrebama, način življenja članova obitelji, zdravstveno stanje pojedinih članova obitelji.
- **Stanovanja:** veličina stambenog prostora, uvjeti stanovanja, higijenski uvjeti, opremljenost stambenog prostora (broj ležajeva, sanitarni čvor, tekuća voda), sigurnost, grijanje, mogućnosti prijevoza, blizina trgovine, udaljenost zdravstvenih službi i drugih institucija.
- **Opće anamnestičke podatke:** godina rođenja, visina, težina, težina prije trudnoće, zanimanje, radno mjesto, zaposlenost, bračno stanje, ime liječnika PZZ i ginekologa koji prati trudnoću, podatke o partneru, što uključuje dob, visinu, težinu, zanimanje, radno mjesto.

- **Dosadašnju anamnezu zdravstvenog stanja i zdravstvenog stanja obitelji:** dosadašnju opću medicinsku i kiruršku anamnezu trudnice, obiteljsku anamnezu (šećerna bolest, povišen krvni tlak, KVB, epilepsija, bolesti bubrega, endokrinološke bolesti, nasljedne abnormalnosti ili nasljedne i mentalne bolesti, raniji kirurški zahvati, osobito u maloj zdjelici).
- **Anamnezu dosadašnjih trudnoća:** anamneza dosadašnjih trudnoća i poroda, broj i tijek ranijih trudnoća, ishodi, broj poroda, stanje djece kod poroda, njihovo sadašnje zdravstveno stanje, prijašnja iskustva s dojenjem.
- **Tjelesnu procjenu:** promjene tijela u vezi s rastom uterusa, promjene na dojka, promjene u položaju tijela i hoda, promjene tjelesne mase, promjene na koži, metaboličke promjene, promjene cirkulacije, promijenjeno subjektivno stanje, intenzitet i učestalost pojavnosti normalnih smetnji za vrijeme trudnoće te mjerenje vitalnih funkcija. Prepoznavanje odstupanja od urednog stanja te prepoznavanje stanja i čimbenika ugroženosti.

Procjena uključuje:

- Pregled dojki: procjena povećanja dojki, pojava sekundarne areole, povećanje Montgomerijevih čvorića, sekrecija kolostruma.
- Pregled abdomena i zdjelice: procjena visine fundusa, pokreti ploda, kontrakcije uterusa, eliminacija urina i stolice.
- Pregled ekstremiteta: procjena pojave edema, grčeva.
- Postupak pregleda uzorka urina dg.test trakama.
- Postupak procjene kože i sluznice: procjena pojačane pigmentacije kože lica i bradavica, pojava linea nigra, promjene boje vanjskog spolovila, pojavnost strija, stanje usne šupljine, pojačan vaginalni iscjedak, promjene na krvnim žilama.

DOKUMENTIRANJE: Evidencija i izvješćivanje o radu te evaluacija prema važećim zakonskim propisima

IZVRŠITELJ: Prvostupnica sestrinstva/diplomirana medicinska sestra/magistra sestrinstva

Na temelju analize dobivenih podataka pri planiranju zdravstvene njege trudnice mogući su sljedeći postupci:

- Postupak edukacije i savjetovanja o stanjima ugroženosti, što uključuje prepoznavanje čimbenika i stanja ugroženosti kao što su: krvarenje, loš opći osjećaj, povišena i visoka tjelesna temperatura, bolovi u abdomenu i zdjelici, stalna i jaka glavobolja, zujanje u ušima, vrtoglavica, nemir, razdražljivost, nesanica, mučnina i povraćanje, bol u epigastriju, neprepoznavanje pokreta ploda, povišen krvni tlak, malo i prekomjerno dobivanje na težini, edemi na gornjim dijelovima tijela te edemi nogu koji ne prolaze nakon odmora, znakovi i simptomi poroda, tjeskoba, depresija te suicidalne misli.

- Edukacija i savjetovanje usvajanja obrasca zdravstvenog funkcioniranja i stila života što uključuje aktivnosti dnevnog života i navike (prehrana, spavanje, odmor, rekreacija, fizička aktivnost, eliminacija, osobna higijena i njega tijela, briga za sigurnost), usvajanje znanja o trudnoći, porodu, njezi i odgoju djeteta, spolnosti, svladavanje stresa, korekcije eventualnog rizičnog ponašanja te edukacija o štetnosti duhanskog dima, alkohola i lijekova u tijeku trudnoće. Sestra pruža informacije trudnici i obitelji o štetnosti pojedinih navika i neprimjerenog rizičnog ponašanja.
- Edukacija i savjetovanje o prepoznavanju i ublažavanju normalnih smetnji u trudnoći: što uključuje gubitak daha, nosnu kongestiju i pojavnosti povremene epistakse, upoznavanje s pojavnosti jutarnjih mučnina, pojačane salivacije, pojavi žgaravice, zatvoru stolice, učestalom mokrenju, leukoreji, osjetljivosti dojki, boli u leđima, oteklini donjih ekstremiteta, proširenju vena, hemeroidima, grčevima u nogama, abdominalnoj boli, glavobolji, umoru i pospanosti, nesanicima.
- Prilagodba majke na trudnoću.
- Edukacija i savjetovanje o pripremama za porod i roditeljstvo što uključuje fizičku pripremu koja se sastoji od redovite tjelovježbe za podizanje opće tjelesne kondicije i ciljanih skupina mišića koji su važni u porodu te psihičku pripremu kojom se postiže dobra emocionalna priprema trudnice za porod. Provodi se edukacija o normalnom tijeku poroda, korištenje tehnika za ublažavanje boli, olakšavanja i ubrzanja poroda aktivnim sudjelovanjem te usvajanje tehnika relaksacije, stvaranja i održavanja mirne i ugodne atmosfere.
- Savjetovanje i edukacija o roditeljstvu te usvajanje novih znanja i vještina o njezi djeteta i njegovim potrebama i zbrinjavanju.
- Edukacija i savjetovanje o pripremama za dojenje, što uključuje usvajanje znanja o važnostima i prednostima dojenja za majku, dijete i zajednicu. Trudnice se motiviraju za dojenje, dobivaju potrebnu potporu u donošenju odluke te se prema osobnim interesima uključuju u grupe za potporu dojenja
- Savjetovanje o zakonskim propisima za vrijeme trudnoće i nakon poroda, što uključuje upoznavanje s ostvarivanjem prava iz okvira zdravstvenog osiguranja i drugih vrsta potpora roditeljstvu i materinstvu
- Postupci provođenja zdravstvene njege kroz grupni rad:
 - **Postupak priprema za porod kroz provođenje trudničkih tečajeva**
Ciljana skupina: trudnice, njihovi partneri ili njima važne osobe
Svrha: usvajanje novih znanja, vještina i stavova vezanih za trudnoću, porod i odgovorno roditeljstvo.

Smanjivanje tjeskobe, ispravljanje zabluda i smanjenje straha od poroda. Svladavanje neuromuskularnih i respiracijskih vještina za olakšavanje poroda.

Ciljevi tečaja:

- Usvajanje znanja o tijeku normalne trudnoće, rastu i razvoju djeteta te edukacija o važnosti redovitih pregleda tijekom trudnoće.
- Ukazati na važnost zdravlja zubi u trudnoći, nakon poroda i tijekom dojenja.
- Upoznavanje s osnovama teorijskog i praktičnog provođenja vježbi tijekom trudnoće te vježbe disanja tijekom porodnih doba.
- Upoznavanje s početkom i tokom urednog poroda i babinja s mogućim komplikacijama u navedenim razdobljima, sa zbrinjavanjem i postupcima u rađaoni.
- Upoznavanje s ulogom primalje i ostalih u rađaoni, s naglaskom provođenja strategije i načina uspostave ranog kontakta koža na kožu.
- Upoznavanje s ponašanjem i osobitostima novorođenčeta te s najčešćim fiziološkim promjenama i poteškoćama novorođenačkog razdoblja.
- Upoznavanje s ulogom patronažne sestre u skrbi o trudnici, babinjači, novorođenčetu i dojenčetu te demonstracija osnovnih postupaka u skrbi za novorođenče po povratku iz rodilišta.
- Priprema i motivacija za uspješno dojenje, odnosno omogućavanje majkama da doje što dulje sa što manje poteškoća.
- Upoznavanje s ulogom i organizacijom grupa za potporu dojenja.
- Upoznavanje s roditeljskom ulogom te razumijevanje važnosti njegovanja zdravih odnosa i kvalitetne komunikacije unutar obitelji kao važnog čimbenika za pravilan razvoj djeteta.

• ***Postupak provođenja tečaja „majka i dijete“***

Ciljana skupina: tečajevi u lokalnoj zajednici namijenjeni budućim roditeljima, starateljima i usvojiteljima

Svrha tečaja: stjecanje znanja i vještina o njezi djeteta, poticanje odgovornog roditeljstva, provođenje mjera primarne prevencije

Ciljevi tečaja: razvijanje samopouzdanja i svladavanje početnih nesigurnosti u novim situacijama i kompetencijama roditeljstva te unaprjeđenje zdravlja roditelja i djece. Glavna područja grupnog rada su ciljane teme sukladno interesima i potrebama polaznika. Glavne treme su fiziologija trudnoće i poroda, pripreme za porod, njega tijekom babinja, njega i prehrana novorođenčeta i dojenčeta, zdravstvena zaštita majki i djece, mjere očuvanja i unaprjeđenja zdravlja tijekom trudnoće i babinja te dojenja.

BABINJAČA

SVRHA:

- Provođenje primarne, sekundarne i tercijarne prevencije u svrhu pomoći majkama da unaprijede svoju razinu znanja te se uspješno adaptiraju na novonastalu situaciju i tijekom popratnih događaja
- Pomoć cijeloj obitelji u procesu navikavanja na novonastalu situaciju i tijekom popratnih događaja

CILJEVI:

- Stvaranje optimalnih uvjeta za babinjaču
- Osigurati potporu okoline (obitelji)
- Rješavanje problema vezanih uz prehranu, osobnu higijenu, laktaciju, eliminaciju, emocionalnu stabilnost
- Identificiranje potencijalnih rizika u obitelji i okolini
- Usvajanje potrebnih znanja i vještina te uspješna provedba istih

PATRONAŽNA SESTRINSKA SKRB:

Prikupljanje podataka:

Anamnestički podaci

- opći identifikacijski podaci
- obiteljska anamneza
- podaci o socioekonomskim uvjetima obitelji
- uvid u uvjete stanovanja

Uvid u postojeću medicinsku dokumentaciju

- otpusno pismo roditelje
- otpusno pismo novorođenčeta
- sestrinsko otpusno pismo
- uvid u prenatalnu dokumentaciju (ukoliko trudnica nije bila u našoj skrbi)

Procjena zdravstvenog funkcioniranja i stila života

- procjena zdravstvenih navika
- uvid u brigu o zdravlju
- procjena educiranosti babinjače
- procjena stavova vezanih uz majčinstvo, roditeljstvo

Procjena psihofizičkog stanja babinjače

Postupak procjene psihičke stabilnosti

- procjena komunikacije (verbalna, neverbalna)
- procjena samopercepcije (narušena slika o sebi)
- procjena stavova o roditeljstvu

Postupak tjelesne procjene

- procjena tjelesnog stanja (fizikalni pregled)
- mjerenje vitalnih funkcija (disanje, puls, temperatura)

Procjena osnovnih potreba

Procjena prehrane:

- vrstu i način prehrane
- prehrambene navike
- broj i raspored obroka
- pridržavanje dijeta
- uzimanje vitaminskih nadomjestaka

Procjena eliminacije:

- broj mokrenja, izgled, boja, količina mokraće
- broj stolica, izgled, boja, količina, konzistencija, miris, prisutnost tegoba

Procjena provođenja osobne higijene:

- higijenske navike i njihova učestalost (kupanje, tuširanje, umivanje, pranje ruku higijena zubi, briga o zdravlju zubi, higijena spolovila)

Procjena spavanja:

- broj sati spavanja, kvaliteta sna
- kvaliteta ležaja, mjesta i okoline ležaja
- položaj pri spavanju
- ometanje iz okoline

Postupak procjene međusobnih odnosa u obitelji

- procjena odnosa članova obitelji u novonastaloj situaciji
- procjena načina života obitelji, načina komunikacije između članova obitelji
- vjerski svjetonazori
- procjena dostupnosti drugih osoba spremnih za pomoć (suprug, bliža obitelj, prijatelji i slično)

Procjena funkcionalnosti i sigurnosti prostora

- procjena prilagođenosti prostora
- procjena rizičnih čimbenika iz okoline (sagovi, pločice, elektroinstalacije)
- procjena razine znanja babinjače o mjerama zaštite i sigurnosti
- procjena imovinskog i socijalnog statusa kao mogućeg faktora rizika

Procjena izloženosti zdravstvenim rizicima

- pušenje
- korištenje alkoholnih ili opojnih sredstava
- nazočnost zaraznih ili spolno prenosivih bolesti
- psihičke bolesti
- agresija
- stres, strah, opće stanje

Postupak procjene fizičke aktivnosti

- rekreacija, vježbanje nakon poroda

DOKUMENTIRANJE: Evidencija i izvješćivanje o radu te evaluacija prema važećim zakonskim propisima

IZVRŠITEJ: Prvostupnica sestrinstva/diplomirana medicinska sestra/magistra sestrinstva

Na temelju analize dobivenih podataka pri planiranju zdravstvene njege babinjače mogući su sljedeći postupci:

- Savjetovanje u uobičajenim teškoćama nakon poroda
- Procjena razine znanja o prednostima dojenja
- Procjena motiviranosti
- Procjena podrške okoline
- Procjena stanja dojki i bradavica
- Procjena i previjanje rane nakon carskog reza
- Pregled perineuma
- Pregled lohija
- Edukacija o njezi perineuma
- Edukacija babinjače za uspješnu laktaciju
- Priprema i edukacija babinjače za podoj
- Demonstracija pravilnog stavljanja djeteta na prsa
- Edukacija o higijeni i njezi dojki
- Edukacija o higijeni i njezi bradavica
- Demonstracija masaže dojki
- Edukacija i demonstracija ručnog izdajanja
- Edukacija i demonstracija izdajanja pomoću ručne ili električne izdajalice
- Edukacija o pohrani i čuvanju izdojenog majčinog mlijeka
- Pružanje podrške članovima obitelji (osigurati podršku okoline)
- Edukacija babinjače o prehrani tijekom dojenja
- Edukacija babinjače o osobnoj higijeni tijekom babinja
- Edukacija babinjače o uspješnoj eliminaciji
- Edukacija babinjače o spolnosti i spolnom zdravlju
- Edukacija babinjače o mjerama kontracepcije
- Edukacija i savjetovanje o ginekološkom pregledu nakon poroda te upućivanje na isti
- Edukacija o prepoznavanju znakova opasnosti u babinjama
- Procjena i prepoznavanje psihičke labilnosti majke (postpartalna depresija, neprihvatanje majčinstva)
- Procjena epiziotomije i prepoznavanje specifičnih stanja (infekcija)
- Edukacija o primjeni propisane terapije
- Savjetovanje o tretiranju oštećenih bradavica (ragada)

- Edukacija i demonstracija izvođenja postupka kod zastoje dojke
- Upućivanje liječniku i savjetovanje kod liječenja upale dojke (mastitisa)
- Edukacija o zadržavanju laktacije kod privremenog prestanka dojenja
- Edukacija o povećanju laktacije / vraćanju djeteta na prsa
- Edukacija o alternativnim metodama hranjenja
- Edukacija o adaptiranim mliječnim pripravcima
- Savjetovanje i demonstracija hranjenja žlicom
- Savjetovanje i demonstracija hranjenja čašicom
- Demonstracija hranjenja bočicom
- Poduka za pripremanje adaptiranog mlijeka

ODRŽAVANJE GRUPE ZA PODRŠKU DOJENJU (GPD)

GPD su grupe samopomoći u kojima majke s iskustvom u dojenju pomažu majkama bez iskustva i svim drugim majkama koje doje, a trebaju pomoć te im pružaju informacije, savjete, ohrabrenje te potporu za ustrajnost u dojenju.

Ciljana skupina: suportivni rad u lokalnoj zajednici namijenjen roditeljima (majkama), za vrijeme trudnoće i nakon poroda, maloj djeci i djeci u dojenačkoj dobi.

SVRHA GPD i uloga patronažne sestre:

Majke si međusobno pružaju emocionalnu potporu. Grupa osnažuje majku od negativnih utjecaja okoline i mora se kontinuirano sastajati. U grupu treba redovito uključivati nove članice. Trudnice u zadnjem tromjesečju trudnoće treba obavezno uključivati u grupu jer je tada visoka motivacija za dojenje, a majke se upućuju na grupu po izlasku iz rodilišta.

Svaka majka treba dobiti informaciju o postojanju grupe u lokalnoj zajednici. Informacije će dobiti od patronažne sestre, osoblja u rodilištu, ginekologa u PZZ-u te na tečajevima za trudnice.

Patronažna sestra upućuje majke i trudnice u rad GPD-a, informira ih o mjestu i vremenu sastanka. Majkama prezentira rad, ciljeve i ulogu grupe. Nakon uključivanja u grupu, majke i trudnice međusobno kontaktiraju na mjesečnim sastancima te osobno i telefonom. Članice i same uključuju nove majke u rad grupe, zajedno s patronažnom sestrom.

Iz redova najaktivnijih majki patronažna sestra bira voditeljicu grupe. Patronažna sestra upućuje majke voditeljici grupe zbog rješavanja novonastalih problema vezanih za dojenje. U grupu se uključuje pet do deset članica.

Ciljevi GPD:

Članicama grupe pružiti emocionalnu potporu, dati praktične savjete o dojenju, međusobno si pomagati, zajednički rješavati teškoće u vezi s dojenjem, pomagati majkama da steknu povjerenje u vlastite sposobnosti, druženje i slično.

ŽENE U REPRODUKTIVNOJ DOBI I KLIMAKTERIJU

Patronažna sestra sudjeluje u svim područjima zdravstvene zaštite žena (osim partialne), osobito putem savjetovanja i zdravstvenog prosvjećivanja u individualnom radu s korisnicama te održavanju tečajeva i drugih oblika grupnog rada.

SVRHA:

- Edukacija i savjetovanje o zaštiti povezanoj sa spolnošću, reproduktivnom zdravljju, rađanju i spolno prenosivim bolestima
- Usvajanje novih znanja, vještina i navika koje doprinose unaprjeđenju zdravlja pojedinca i obitelji u toku liječenja ili tretmana neplodnosti
- Omogućiti pojedincu i obitelji mogućnost sudjelovanja u procesu postupka tretmana neplodnosti i zasnivanja obitelji
- Mogućnost svjesnog i slobodnog odlučivanja muškaraca i žena o najpovoljnijem trenutku za odgovorno roditeljstvo, rađanju željenog broja djece te vremenu između poroda
- Zdravstveno prosvjećivanje
- Provođenje mjera primarne prevencije

CILJEVI:

- planiranje trudnoće i partialna zaštita
- prevencija i liječenje malignih bolesti te ostalih bolesti genitalnih organa
- ostale mjere zdravstvene zaštite žena
- mjere zaštita žena koje nisu u fertilnoj dobi

PATRONAŽNA SESTRINSKA SKRB:

Provođenje zdravstvenog odgoja, individualnim savjetovanjem i radom u grupi

- Provodi se savjetovanje i edukacija o spolnosti, spolnim odnosima, reprodukcijom i spolnom funkcioniranju, odgovornom, zadovoljavajućem i zdravom spolnom životu, zdravstvenim rizicima, zaštiti tijekom reproduktivne dobi te prije i nakon nje.
- Edukacija i savjetovanje o čimbenicima rizika za nastanak malignih bolesti, važnost i učestalost provođenja redovitih samokontrola te liječničkih pregleda.
- Edukacija i savjetovanje o izgradnji stavova odgovornog spolnog ponašanja i roditeljstva, metodama planiranja obitelji, primjeni i izboru kontracepcije.

- Edukacija i savjetovanje o rizičnom ponašanju, usvajanju novih znanja, vještina i navika o odgovornom spolnom ponašanju, vezano uz prevenciju neplodnosti
- Zdravstveni odgoj o promjenama u menopauzi, smanjenju nelagoda, higijeni provođenju propisane nadomjesne terapije, odgovornom zadovoljavajućem i zdravom spolnom životu, tjelesnoj aktivnosti i prevenciji osteoporoze.
- Motiviranje ciljane skupine ili pojedinca za sudjelovanje u provedbi nacionalnih programa ranog otkrivanja raka reproduktivnih organa.

OSIGURATI: zdravstveno odgojni materijal, tehničku potporu, modele, prikladan prostor za rad.

DOKUMENTIRANJE: Evidencija i izvješćivanje o radu te evaluacija prema važećim zakonskim propisima.

IZVRŠITEJ: Prvostupnica sestrinstva/diplomirana medicinska sestra/magistra sestrinstva.

NOVOROĐENČE

SVRHA:

Provođenje primarne, sekundarne i tercijarne prevencije u svrhu pomoći roditeljima/obitelji da unaprijede i podrže nesmetani razvoj djeteta te da se procesi adaptacije uspješno odvijaju.

CILJEVI:

- Procjena stanja/potreba novorođenčeta
- Pravovremeno prepoznavanje tjelesnih poteškoća
- Stvaranje optimalnih uvjeta za rast i razvoj
- Provedba mjera i postupaka za promicanje i očuvanje zdravlja s ciljem razumijevanja, prihvaćanja i prakticiranja postupaka od strane roditelja/obitelji
- Rješavanje problema djeteta koji se odnose na zadovoljenje osnovnih životnih potreba
- Identifikacija potencijalnih rizika u obitelji
- Sprječavanje bolesti i povreda
- Stjecanje znanja i vještina za praćenje zdravstvenog stanja te prepoznavanje znakova i simptoma bolesti
- Provedba potrebnih intervencija za ublažavanje tegoba te pravodobno traženje pomoći liječnika i /ili medicinske sestre

PATRONAŽNA SESTRINSKA SKRB:

Prikupljanje podataka:

- opći podaci,
- podaci o obitelji,
- obiteljska anamneza,
- podaci o uvjetima stanovanja,
- čimbenici ugroženosti,
- prenatalna skrb (ukoliko podaci nisu dobiveni tijekom prenatalnog razdoblja),
- anamneza porođaja
- stanje nakon poroda
- učinjene intervencije u rodilištu
- prehrana u rodilištu
- stanje i ponašanje djeteta do dolaska medicinske sestre
- uvid u medicinsku dokumentaciju: otpusno pismo novorođenčeta, otpusno sestrinsko pismo, uvid u prenatalnu dokumentaciju (ukoliko trudnica nije bila u našoj skrbi)

Procjena osnovnih potreba:

- Prehrana - vrsta i način hranjenja, broj i raspored obroka, položaj nakon hranjenja, podrigivanje; priprema obroka (umjetna prehrana), davanje tekućine, higijena pribora (umjetna prehrana)
- Eliminacija - broj mokrenja, izgled i miris mokraće, broj stolica, raspored i učestalost defekacije, izgled, boja, količina, konzistencija, miris
- Spavanje - broj sati spavanja, omjer spavanja i budnosti, kvaliteta sna, ležaj, položaj pri spavanju, mjesto i okolina gdje dijete spava
- Razvoj emocionalnih veza - međusobni odnosi unutar obitelji
- Djetetova sigurnost - ležaj, stolić za prematanje, prostorija; razina znanja roditelja/skrbnika o mjerama zaštite, ponašanje roditelja/skrbnika vezano uz djetetovu sigurnost, socijalno i imovinsko stanje kao mogući faktor rizika

Procjena specifičnih potreba

- Provjera vitalnih funkcija - disanje, puls temperatura
- Prosudba tjelesnog stanja: glava, vrat (pokretnost), opseg glave, oblik i simetrija, šavovi kostiju, veličina, oblik i stanje fontanela, kosa i vlasište, oblik, izgled i simetrija lica, usna šupljina, vrat i pokretnost, oči.
- Prsni koš, leđa, kralježnica, izgled i simetrija, napetost trbušne stijenke, izgled kože i potkožnog masnog tkiva, stanje pupčanog bataljka/ranice, izgled i simetrija ramena, leđa, kralježnice
- Spolovilo - izgled, proporcionalnost, stanje prepucija, skrotuma i testisa, stanje labija, klitorisa, prisutnost iscjetka, izgled anusa.
- Udovi - izgled, veličina, simetrija, položaj, gibljivost, pokretnost, ispitivanje kukova, deformacija ekstremiteta, malpozicija stopala
- Koža - boja, turgor, integritet, vlažnost, temperatura, promjene na koži (hemangiom, poremećaji pigmentacije i slično)
- Procjena tjelesnog razvoja i rasta - tjelesna težina, tjelesna dužina
- Neurološka procjena: položaj i držanje tijela, stanje i tonus mišića, refleksi, stanje svijesti

DOKUMENTIRANJE: Evidencija i izvješćivanje o radu te evaluacija prema važećim zakonskim propisima

IZVRŠITEJ: Prvostupnica sestrinstva/diplomirana medicinska sestra/magistra sestrinstva

Na temelju analize dobivenih podataka pri planiranju zdravstvene njege novorođenčeta mogući su sljedeći postupci:

- Edukacija roditelja o karakteristikama zdravog novorođenčeta (ako edukacija nije izvršena u prenatalnom razdoblju)
- Provjera stanja novorođenčeta tijekom boravka i provjera učinjenog u rodilištu uvidom u medicinsku dokumentaciju i sestrinsko otpusno pismo.
- Edukacija roditelja ili skrbnika o izgledu izlučevina kod djeteta (boja, učestalost, miris, konzistencija)
- Edukacija roditelja ili skrbnika o načinu oblačenja i mijenjanja pelena kod novorođenčeta
- Edukacija roditelja ili skrbnika o mikroklimatskim uvjetima u kojima boravi dijete
- Edukacija roditelja ili skrbnika o važnosti sistematskih pregleda djeteta i upućivanje na pregled kod liječnika/pedijatra
- Praćenje rasta i razvoja djeteta/vaganje djeteta u kući
- Vađenje krvi za PKU i TSH skrining test
- Edukacija i ohrabrenje u razvijanju zdravih međusobnih veza u obitelji
- Edukacija obitelji o prirodnoj prehrani
- Edukacija o prehrani adaptiranim mlijekom
- Savjetovanje i demonstracija toalete lica
- Savjetovanje i demonstracija toalete nosa i usta
- Savjetovanje i demonstracija toalete oka (očiju)
- Savjetovanje i demonstracija prematanja novorođenčeta
- Savjetovanje i demonstracija njege spolovila kod dječaka/djevojčica
- Savjetovanje i demonstracija suhog pranja novorođenčeta s pupčanim bataljkom
- Savjetovanje i demonstracija kupanja novorođenčeta u kadici
- Savjetovanje i demonstracija rezanja noktića
- Savjetovanje i demonstracija njege pupčanog bataljka/ranice
- Edukacija roditelja/skrbnika/obitelji o položajima djeteta - protokol položaja spavanja/prevencija SIDS-a
- Edukacija roditelja/skrbnika/obitelji o prevenciji ozljeda i povreda/ sigurnost u prometu i kući

- Savjetovanje roditelja/skrbnika/obitelji u vezi prava i obaveza iz područja zdravstvene zaštite
- Savjetovanje i demonstracija higijene vlasišta novorođenčeta/dojenčeta s tjemenicom
- Savjetovanje i demonstracija higijene usne šupljine kod novorođenčeta oboljelog od soora
- Savjetovanje i demonstracija higijene novorođenčeta s pelenskim osipom
- Postupak s novorođenčetom s osipom
- Postupak s novorođenčetom s infekcijom pupka
- Postupak s novorođenčetom s granulomom pupka/lapizacija pupka
- Edukacija o primjeni ordinirane terapije u novorođenačkoj dobi
- Edukacija roditelja o postupku sa subikteričnim novorođenčetom
- Edukacija roditelja o postupku s meteorističnim novorođenčetom - kolike
- Edukacija roditelja o postupku s novorođenčetom s povišenom tjelesnom temperaturom/ fizikalne metode snižavanja temperature i snižavanje lijekovima
- Edukacija roditelja o postupku s novorođenčetom s razvojnom displazijom kuka/široko povijanje/vježbe kukova
- Demonstracija i edukacija roditelja o postupku s novorođenčetom s neprohodnim dišnim putovima
- Prepoznavanje i rano otkrivanje patoloških stanja kod djeteta i upućivanje na liječnički pregled

DOJENČE

SVRHA:

Provođenje primarne, sekundarne i tercijarne prevencije u svrhu pomoći roditeljima/obitelji da unaprijede i podrže nesmetani razvoj djeteta

CILJEVI:

- Procjena stanja/potreba dojenčeta
- Pravovremeno prepoznavanje tjelesnih poteškoća
- Daljnje stvaranje optimalnih uvjeta za rast i razvoj
- Praćenje djetetovog rasta i razvoja
- Procjena obiteljskih prilika i njihovog utjecaja na djetetovo zdravlje
- Provedba mjera i postupaka za promicanje i očuvanje zdravlja
- Rješavanje problema djeteta koji se odnose na zadovoljenje osnovnih životnih potreba
- Identifikacija potencijalnih rizika u obitelji
- Sprječavanje bolesti i povreda
- Stjecanje znanja i vještina za praćenje zdravstvenog stanja te prepoznavanje znakova i simptoma bolesti
- Provedba potrebnih intervencija za ublažavanje tegoba te pravodobno traženje pomoći liječnika i /ili medicinske sestre

PATRONAŽNA SESTRINSKA SKRB:

Prikupljanje podataka:

- opći podaci,
- podaci o obitelji,
- obiteljska anamneza (ako nije uzeta u novorođenačkoj dobi),
- podaci o uvjetima stanovanja,
- čimbenici ugroženosti,
- uvid u medicinsku dokumentaciju/knjžica o cijepljenju/hospitalizacija

Procjena osnovnih potreba

- Prehrana - vrsta i način hranjenja, broj i raspored obroka, dohrana, priprema obroka, vrsta namirnica, prehrambene navike, davanje tekućine, higijena pribora, nadomjesci u prehrani, problemi u vezi prehrane
- Aktivnosti - igra djeteta
- Higijena djeteta - procjena učestalosti i načina provedbe postupaka osobne higijene

- Eliminacija - broj mokrenja, izgled i miris mokraće; broj stolica, raspored i učestalost defekacije, izgled, boja, količina, konzistencija, miris, prisutnost kolika, postojanje problema vezanih uz inkontinenciju.
- Spavanje - broj sati spavanja, omjer spavanja i budnosti, ležaj, položaj pri spavanju, mjesto i okolina gdje dijete spava
- Razvoj emocionalnih veza - međusobni odnosi unutar obitelji
- Djetetova sigurnost - ležaj, stolić za prematanje, prostorija, sigurnost u autu, razina znanja roditelja/skrbnika o mjerama zaštite, ponašanje roditelja/skrbnika vezano uz djetetovu sigurnost, socijalno i imovinsko stanje kao mogući faktor rizika
- Briga o zdravlju i postupci za održavanje zdravlja - sistematski pregledi, mjere unaprjeđenja zdravlja

Procjena specifičnih potreba

- Provjera vitalnih funkcija - disanje, puls temperatura
- Prosudba tjelesnog stanja:
 - glava, vrat - opseg glave, oblik i simetrija, šavovi kostiju, veličina, oblik i stanje fontanela, kosa i vlasište, oblik, izgled i simetrija lica, usna šupljina, denticija, vrat i pokretnost
 - prsni koš, leđa, kralježnica - opseg, izgled i simetrija, napetost trbušne stjenke, izgled kože i potkožnog masnog tkiva, izgled i simetrija ramena, leđa, kralježnice
 - spolovilo - izgled, stanje prepucija, skrotuma i testisa; stanje labija, klitorisa, prisutnost iscjotka, analni izgled, hernija, postojanje asimetrija.
 - udovi - izgled, veličina, simetrija, položaj, gibljivost, pokretnost, ispitivanje kukova, deformacija ekstremiteta, malpozicija stopala
 - koža - boja, turgor, integritet, vlažnost, temperatura, tretiranje kože
 - procjena tjelesnog razvoja i rasta - tjelesna težina, tjelesna dužina/visina, percentilne krivulje
 - procjena osjetila - vid, sluh
 - neurološka procjena: položaj i držanje tijela, stanje i tonus mišića, refleksi, stanje svijesti
 - procjena psihomotornog razvoja - sjedenje, stajanje, hvatanje igračke, hodanje, govor
- Provođenje profilakse - anemija, rahitis

- Provođenje preporučenih mjera liječenja i terapije
- Procjena znanja, stavova i vještina roditelja/obitelji potrebnih za skrb o dojenčetu

DOKUMENTIRANJE: Evidencija i izvješćivanje o radu te evaluacija prema važećim zakonskim propisima

IZVRŠITEJ: Prvostupnica sestrinstva/diplomirana medicinska sestra/magistra sestrinstva

Na temelju analize dobivenih podataka pri planiranju zdravstvene njege dojenčeta mogući su sljedeći postupci:

- edukacija roditelja o psihomotornom razvoju djeteta
- edukacija roditelja o potrebi redovitih sistematskih pregleda/imunizacija
- edukacija obitelji o uvođenju dohrane - odabir namirnica, kalendar prehrane, alergije na hranu
- edukacija o pravilnoj prehrani/piramida zdrave prehrane
- edukacije o prehrani kod drugačijih načina prehrane (vegani, vjerska ograničenja)
- edukacija o hranjenju žlicom/pijenje iz čaše
- savjetovanje i demonstracija oralne higijene
- savjetovanje i demonstracija pranja ruku
- edukacija o zaštiti dječje kože - kreme sa zaštitnim faktorima
- edukacija roditelja/skrbnika/obitelji o prevenciji ozljeda i povreda - sigurnost u autu, opći savjeti, ležaj, prevencija padova, opekline, trovanja, sigurnost igračkaka, aktivnosti dnevnog življenja
- edukacija i demonstracija higijene vlasišta dojenčeta s tjemenicom
- edukacija i demonstracija higijene usne šupljine kod dojenčeta oboljelog od soora
- edukacija i demonstracija higijene dojenčeta s pelenskim osipom
- postupak s dojenčetom s osipom
- edukacija i demonstracija primjene ordinirane terapije u dojenačkoj dobi
- postupak s meteorističnim dojenčetom/kolike
- postupak s dojenčetom s povišenom tjelesnom temperaturom/ fizikalne metode snižavanja temperature i snižavanje lijekovima

- postupak s dojenčecom s razvojnom displazijom kuka/široko povijanje/vježbe kukova
- postupak s dojenčecom s neprohodnim dišnim putovima
- postupak s djetetom koje povraća i/ili ima proljev
- praćenje rasta i razvoja djeteta/vaganje djeteta u kući/određivanje percentilnih vrijednosti
- prepoznavanje i rano otkrivanje patoloških stanja kod djeteta i upućivanje na liječnički pregled
- provjera procijepljenosti te upućivanje djeteta na cijepljenje.

PREDŠKOLSKO DIJETE

SVRHA:

Procjena zdravstvenog stanja predškolskog djeteta je postupak u kojem se utvrđuju zdravstveni, psihički, tjelesni i emotivni razvoj djeteta te njegovo socijalno i sigurnosno okruženje

- Pružiti podršku, pomoć i educirati roditelje kako bi omogućili zdravi rast i razvoj djeteta
- Detekcija nepravilnosti u rastu, razvoju ili zdravstvenom stanju djeteta u svrhu uklanjanja i/ili smanjenja specifičnih nepravilnosti

CILJEVI:

- stvaranje optimalnih uvjeta za rast i razvoj djeteta
- osigurati sigurnu okolinu
- identificirati potencijalne rizike u obitelji ili okolini
- riješiti ili umanjiti specifične probleme nastale u rastu i razvoju djeteta
- usvajanje potrebnih znanja i vještina te uspješna provedba istih

PATRONAŽNA SESTRINSKA SKRB:

Prikupljanje podataka

- opći podaci
- podaci o obitelji - obiteljska anamneza
- podaci o socioekonomskim prilikama u obitelji
- podaci o uvjetima stanovanja
- uvid u medicinsku dokumentaciju
- procjena sadašnjeg zdravstvenog stanja

Procjena vitalnih funkcija: tjelesna temperatura, puls, disanje, krvni tlak

Tjelesna procjena

Fizikalni pregled:

- glava (oči, nos, uši, usta i usna šupljina, zubi, sluznica, kosa, vrat)
- trup, prsni koš, trbuh, razvijenost
- udovi (ruke, noge)
- koža
- spolovilo
- koštano – mišićni sustav
- krvožilni sustav i disanje
- tjelesna težina
- tjelesna visina
- BMI/ određivanje percentilnih vrijednosti

Procjena senzornih funkcija

- procjena vida
- procjena sluha
- procjena stanja okusa
- procjena stanja njuha
- procjena stanja dodira

Procjena kognitivnih funkcija

- mišljenje
- pamćenje
- govor
- pažnja
- opažanje
- učenje
- zaključivanje

Procjena motoričkih funkcija

- razvoj fine motorike
- razvoj grube motorike

Procjena međusobnih odnosa

- emocionalne veze unutar obitelji
- emocionalni razvoj i odnos sa širom obitelji,
- odnos s vršnjacima,
- prilagodba na vrtić
- temperament

Procjena sigurnosti

- procjena sigurnosti u kući
- prostor za spavanje, boravak i igru
- sigurnost u automobilu

Procjena aktivnosti

- igra
- sportske aktivnosti
- ostale aktivnosti

Prehrambena procjena

- način prehrane
- količina i vrsta hrane
- prehrambene navike
- unos tekućine
- samostalnost u jelu

Procjena eliminacije

- redovitost stolica
- redovitost mokrenja
- kontrola nad mjehurom
- kontrola nad sfinkterima

Procjena odmora i sna

- kvaliteta sna
- vrijeme sna
- način uspjavanja
- popodnevni odmor

Procjena održavanja osobne higijene

- higijenske navike (kupanje, umivanje, pranje ruku, higijena zubi, briga o zdravlju zubi, higijena spolovila)
- samostalnost u održavanju higijene

Specifična procjena - opće zdravstveno stanje i izloženost rizicima

- izloženost zdravstvenim rizicima
- pušenje u kući
- korištenje alkohola ili opojnih sredstava ukućana
- nazočnost zaraznih bolesti ili spolno prenosivih bolesti
- psihičke bolesti
- izloženost stresu
- zlostavljanje

DOKUMENTIRANJE: Evidencija i izvješćivanje o radu te evaluacija prema važećim zakonskim propisima

IZVRŠITEJ: Prvostupnica sestrinstva/diplomirana medicinska sestra/magistra sestrinstva

Na temelju procijene patronažna medicinska sestra određuje eventualne postupke primarne, sekundarne i tercijarne prevencije.

Postupci primarne prevencije:

- Edukacija o odgovarajućoj prehrani
- Edukacija o specifičnoj prehrani (vegetarijanstvo, sport)
- Edukacija o njezi i higijeni tijela
- Edukacija o oralnoj higijeni
- Savjetovanje i demonstracija toaleta nosa i usta

- Savjetovanje i demonstracija rezanja noktiju
- Edukacija roditelja ili skrbnika o načinu i postupanju pri kontroli sfinktera i mjehura
- Edukacija roditelja ili skrbnika o sigurnosti u prometu
- Edukacija roditelja ili staratelja o sigurnosti djeteta u kući
- Provjera procijepljenosti te upućivanje djeteta na cijepljenje
- Edukacija roditelja o važnosti sistematskih pregleda djeteta i upućivanje na pregled kod pedijatra
- Edukacija o odgovarajućoj tjelesnoj aktivnosti
- Edukacija o specifičnoj tjelesnoj aktivnosti (sport)
- Edukacija o prevenciji ozljeda
- Edukacija obitelji o odgovarajućoj tjelesnoj aktivnosti pacijenta
- Određivanje BMI-a; percentilnih vrijednosti
- Savjetovanje roditelja o uobičajenim poteškoćama i razvojnim fazama djeteta i njihovom prevladavanju
- Savjetovanje roditelja za pripremu polaska djeteta u jaslice, vrtić, školu
- Edukacija roditelja ili skrbnika za tretiranje vlasišta, raščešljavanje
- Edukacija obitelji o štetnosti uzimanja lijekova bez nadzora liječnika
- Edukacija roditelja ili skrbnika o mikroklimatskim uvjetima u kojima boravi dijete
- Prepoznavanje i rano otkrivanje patoloških stanja kod djeteta i upućivanje na liječnički pregled.

Postupci sekundarne prevencije:

- Edukacija o mjerama prevencije i smanjenju prekomjerne tjelesne mase
- Edukacija obitelji o primjeni propisane terapije
- Kontrola primjene ordinirane terapije kod bolesnog djeteta
- Edukacija obitelji, savjetovanje i upućivanje na liječnički pregled kod dislalije
- Edukacija obitelji, savjetovanje i upućivanje na liječnički pregled kod poremećaja vida
- Edukacija obitelji, savjetovanje i upućivanje na liječnički pregled kod poremećaja sluha

- Edukacija obitelji, savjetovanje i upućivanje na liječnički pregled kod spuštenih stopala
- Edukacija obitelji, savjetovanje i upućivanje na liječnički pregled kod oštećenja fine motorike
- Edukacija obitelji, savjetovanje i upućivanje na liječnički pregled grube motorike
- Prepoznavanje i rano otkrivanje patoloških stanja kod djeteta i upućivanje na liječnički pregled
- Edukacija roditelja ili skrbnika za tretiranje vlasišta kod pedikuloze
- Edukacija obitelji, savjetovanje kod nikturije
- Edukacija obitelji, savjetovanje kod enureze
- Edukacija obitelji, savjetovanje kod konstipacije
- Edukacija obitelji, savjetovanje kod enkopreze,

Postupci tercijarne prevencije: specifični postupci usmjereni na tercijarnu prevenciju ovisni o vrsti osnovne bolesti.

ŠKOLSKO DIJETE I ADOLESCENT

SVRHA:

Procjena zdravstvenog stanja školskog djeteta i adolescenta je postupak u kojem utvrđujemo zdravstveni, psihički, tjelesni i emotivni razvoj djeteta te njegovo socijalno i sigurnosno okruženje

- Pružiti podršku, pomoć i educirati roditelje kako bi omogućili zdravi rast i razvoj djeteta
- Pružiti podršku i pomoć djetetu/adolescentu u rastu i razvoju
- Detekcija nepravilnosti u rastu, razvoju ili zdravstvenom stanju djeteta u svrhu uklanjanja i/ili smanjenja specifičnih nepravilnosti

CILJEVI:

- staranje optimalnih uvjeta za rast i razvoj djeteta/adolescenta
- osigurati sigurnu okolinu
- identificirati potencijalne rizike u obitelji ili okolini
- riješiti ili umanjiti specifične probleme i rizike nastale u rastu i razvoju djeteta
- usvajanje potrebnih znanja i vještina te uspješna provedba istih

PATRONAŽNA SESTRINSKA SKRB:

Prikupljanje podataka

- opći podaci
- podaci o obitelji- obiteljska anamneza
- podaci o socioekonomskim prilikama u obitelji
- podaci o adaptaciji u školi
- podaci o uvjetima stanovanja
- uvid u medicinsku dokumentaciju
- procjena sadašnjeg zdravstvenog stanja

Procjena vitalnih funkcija: tjelesna temperatura, puls, disanje, krvni tlak

Tjelesna procjena

Fizikalni pregled:

- glava (oči, nos, uši, usta i usna šupljina, zubi, sluznica, kosa, vrat)
- trup, prsni koš, trbuh, razvijenost
- udovi (ruke, noge)
- koža
- koštano – mišićni sustav
- krvožilni sustav i disanje
- tjelesna težina

- tjelesna visina
- BMI
- spolovilo, spolno sazrijevanje, (menarha, spolni razvoj)

Procjena senzornih funkcija

- procjena vida
- procjena sluha
- procjena stanja okusa
- procjena stanja njuha
- procjena stanja dodira

Procjena kognitivnih funkcija

- mišljenje
- pamćenje
- govor
- pažnja
- opažanje
- učenje
- zaključivanje

Procjena međusobnih odnosa

- emocionalne veze unutar obitelji
- emocionalni razvoj i odnos sa širom obitelji,
- odnos s prijateljima,
- odnos u školi
- temperament
- percepcija sebe
- doživljavanje spolnosti

Procjena sigurnosti

- procjena sigurnosti u kući
- prostor za spavanje, boravak i igru,
- sigurnost u automobilu

Procjena aktivnosti

- igra
- sportske aktivnosti
- ostale aktivnosti

Prehrambena procjena

- način prehrane
- količina i vrsta hrane
- prehrambene navike
- unos tekućine

Procjena eliminacije

- redovitost stolica
- redovitost mokrenja
- kontrola nad mjehurom
- kontrola nad sfinkterima

Procjena održavanja osobne higijene

- higijenske navike (kupanje, umivanje, pranje ruku, higijena zubi, briga o zdravlju zubi, higijena spolovila)
- samostalnost u održavanju higijene

Specifična procjena - opće zdravstveno stanje i izloženost rizicima

- izloženost zdravstvenim rizicima,
- pušenje u kući/adolescenta
- korištenje alkohola ili opojnih sredstava ukućana/adolescenta
- nazočnost zaraznih bolesti ili spolno prenosivih bolesti
- psihičke bolesti
- izloženost stresu
- zlostavljanje

DOKUMENTIRANJE: Evidencija i izvješćivanje o radu te evaluacija prema važećim zakonskim propisima

IZVRŠITEJ: Prvostupnica sestrinstva/diplomirana medicinska sestra/magistra sestrinstva

Na temelju procjene patronažna medicinska sestra određuje eventualne postupke primarne, sekundarne i tercijarne prevencije.

Postupci primarne prevencije:

- edukacija o odgovarajućoj prehrani
- edukacija o specifičnoj prehrani (vegetarijanstvo, sport)
- edukacija o njezi i higijeni tijela, spolovila
- edukacija o oralnoj higijeni
- edukacija roditelja ili skrbnika/djeteta o sigurnosti u prometu
- edukacija roditelja ili staratelja/djeteta o sigurnosti u kući
- savjetovanje i uvid u provedeno cijepljenje
- edukacija o odgovarajućoj tjelesnoj aktivnosti
- edukacija o specifičnoj tjelesnoj aktivnosti (sport)

- edukacija o prevenciji ozljeda
- edukacija obitelji o odgovarajućoj prehrani
- edukacija obitelji o odgovarajućoj tjelesnoj aktivnosti pacijenta
- određivanje BMI-a; vrijednosti
- savjetovanje roditelja o uobičajenim poteškoćama i razvojnim fazama djeteta i njihovom prevladavanju
- savjetovanje roditelja za prilagodbu polaska u školu
- edukacija obitelji o štetnosti uzimanja lijekova bez nadzora liječnika (antibiotici)
- savjetovanje o prevenciji spolno prenosivih bolesti
- savjetovanje o prevenciji spolnosti i spolnom sazrijevanju
- savjetovanje o štetnosti, pušenja, alkohola ili ostalih opojnih sredstava
- prepoznavanje i rano otkrivanje patoloških stanja u razvoju i ponašanju kod djeteta i upućivanje na liječnički pregled

Postupci sekundarne prevencije:

- Edukacija o mjerama prevencije i smanjenju prekomjerne tjelesne mase
- Edukacija obitelji o primjeni propisane terapije te kontrola primjene ordinirane terapije kod bolesnog djeteta
- Edukacija obitelji, savjetovanje i upućivanje na liječnički pregled kod disleksije, disgrafije, ADHD, ostalih poteškoća vezanih za učenje
- Edukacija obitelji, savjetovanje i upućivanje na liječnički pregled kod poremećaja vida
- Edukacija obitelji, savjetovanje i upućivanje na liječnički pregled kod poremećaja sluha
- Edukacija obitelji, savjetovanje i upućivanje na liječnički pregled kod spuštenih stopala
- Prepoznavanje i rano otkrivanje patoloških stanja kod djeteta i upućivanje na liječnički pregled
- Prepoznavanje i rano otkrivanje eksperimentiranja sa sredstvima ovisnosti

Postupci tercijarne prevencije: specifični postupci usmjereni na tercijarnu prevenciju ovisni o vrsti osnovne bolesti.

KRONIČNI BOLESNIK

SVRHA:

Procjena zdravstvenog stanja kronično oboljele osobe je postupak kojim se utvrđuje zdravstveno, psihičko, tjelesno i emocionalno stanje osobe, te njegovo socijalno i sigurnosno okruženje, odnos obitelji i okoline i procjena potreba za savladavanje poteškoća vezanih za kroničnu bolest, kao i sprječavanje posljedica, što uključuje:

- Pružanje podrške i pomoći pacijentu i obitelji,
- Detekcija poteškoća vezanih za bolest,
- Uklanjanja i/ili smanjenja specifičnih nepravilnosti.

CILJEVI:

- Stvaranje optimalnih uvjeta za svakodnevno funkcioniranje
- Osigurati sigurnu okolinu
- Identificirati potencijalne rizike u okolini
- Smanjiti komplikacije osnovne bolesti
- Vođenje i upravljanje kvalitetom zdravstvene njege pacijenta i obitelji
- Optimalno funkcioniranje pacijenta i obitelji
- Razvijanje metoda prilagodbe i savladavanja stresa, novonastale situacije

PATRONAŽNA SESTRINSKA SKRB:

Prikupljanje podataka uključuje:

- opći podaci – osobna anamneza
- podaci o obitelji - obiteljska anamneza
- podaci o socioekonomskim prilikama
- podaci o uvjetima stanovanja
- uvid u medicinsku dokumentaciju
- procjena sadašnjeg zdravstvenog stanja

Procjena vitalnih funkcija

- tjelesna temperatura
- puls
- disanje
- krvni tlak

Procjena osnovnih potreba

Fizikalni pregled:

- glava (oči, nos, uši, usta i usna šupljina, zubi, sluznica, kosa, vrat)
- trup, prsni koš, trbuh,
- ekstremiteti (ruke, noge)

- koža
- spolovilo
- koštano – mišićni sustav
- krvožilni sustav i disanje
- tjelesna težina
- tjelesna visina
- BMI

Procjena senzornih funkcija:

- procjena vida
- procjena sluha
- procjena stanja okusa
- procjena stanja njuha
- procjena stanja dodira
- korištenje pomagala

Procjena kognitivnih funkcija:

- mišljenje
- pamćenje
- govor
- pažnja
- opažanje
- zaključivanje

Procjena kretanja i motoričkih funkcija

- fina motorika
- gruba motorika
- kretanje po kući
- kretanje izvan kuće

Procjena međusobnih i psihosocijalnih odnosa

- emocionalne veze unutar obitelji
- emocionalni odnos sa širom obitelji i okolinom
- temperament (agresivnost, prema sebi ili drugima)
- procjena načina života
- vjerski svjetonazor
- procjena dostupnosti drugih osoba spremnih na pomoć (obitelj, prijatelji)
- upotreba distraktora (čitanje, čitanje druge osobe, televizija, molitva)

Procjena sigurnosti

- procjena sigurnosti u kući i izvan kuće
- prostor za spavanje
- Procjena prehrane
- način prehrane
- količina i vrsta hrane
- prehrambene navike

- uzimanje vitamina
- unos tekućine

Procjena eliminacije

- redovitost stolica
- redovitost mokrenja
- inkontinencija (urinarna, fekalna)

Procjena odmora i sna

- kvaliteta sna
- količina sna (raspodjela sna i aktivnosti)
- način spavanja

Osobna higijena

- higijenske navike (kupanje, umivanje, pranje ruku, higijena zubi, briga o zdravlju zubi, oblačenje)
- samostalnost u održavanju higijene

Procjena zdravstvenog stanja potreba za patronažnom skrbi i primjena terapijskih postupaka

- parenteralna primjena lijeka
- enteralna primjena lijeka
- potreba za sukcijom
- primjena kisika
- primjena inhalacije
- hranjenje putem nazogastrične sonde
- primjena kemoterapije i liječenje zračenjem
- dijaliza
- oštećenje integriteta kože
- procjena postojanja umjetnih otvora
- procjena boli (skalom za procjenu boli)

DOKUMENTIRANJE: Evidencija i izvješćivanje o radu te evaluacija prema važećim zakonskim propisima

IZVRŠITEJ: Prvostupnica sestrinstva/diplomirana medicinska sestra/magistra sestrinstva

Na temelju analize dobivenih podataka pri individualnom planiranju zdravstvene njege kroničnog bolesnika mogući su sljedeći postupci:

- Procjena potrebe za zdravstvenom njegom u kući bolesnika
- Evaluacija provedene zdravstvene njege i utvrđivanje potrebe za nastavak pružanja zdravstvene njege u kući
- Edukacija o odgovarajućoj prehrani

- Edukacija o specifičnoj prehrani uvjetovana vrstom bolesti
- Edukacija o njezi i higijeni tijela
- Edukacija o oralnoj higijeni
- Edukacija o odgovarajućoj tjelesnoj aktivnosti
- Edukacija o prevenciji ozljeda
- Edukacija obitelji o odgovarajućoj prehrani
- Edukacija obitelji o njezi i higijeni tijela
- Određivanje BMI-a; vrijednosti
- Edukacija o mjerama prevencije i smanjenju prekomjerne tjelesne mase
- Edukacija o korištenju ortopedskih i drugih pomagala
- Edukacija o načinu života i prevenciji komplikacija nakon operacije i drugih dijagnostičko-terapijskih postupaka
- Edukacija obitelji o primjeni propisane terapije
- Mjerenje arterijskog tlaka
- Edukacija člana obitelji/skrbnika za mjerenje krvnog tlaka
- Mjerenje pulsa i frekvencije disanja
- Određivanje razine šećera iz kapilarne krvi pomoću aparata
- Analiza urina pomoću test trake
- Procjena akutne i kronične rane
- Edukacija člana obitelji/skrbnika za tretiranje rane
- Pregled umjetnih otvora (stoma)
- Edukacija bolesnika, obitelji za primjenu kisika u kući
- Edukacija člana obitelji/skrbnika za primjenu parenteralne terapije
- Edukacija člana obitelji/skrbnika za tretiranje umjetnih otvora
- Demonstracija postupaka prevencije komplikacija dugotrajnog ležanja
- Edukacija obitelji o primjeni propisane terapije
- Procjena boli (pomoću skala za procjenu razine boli)
- Edukacija pacijenta ili člana obitelji za primjenu i kontrola primjene propisane terapije za liječenje boli
- Savjetovanje o malignoj bolesti i njezinom utjecaju na kvalitetu života pacijenta i obitelji

- Savjetovanje i nadzor primjene ordinirane terapije i planiranih postupaka zdravstvene njege
- Savjetovanje članova obitelji o prevenciji komplikacija dugotrajnog ležanja pacijenta
- Demonstracija postupaka prevencije komplikacija dugotrajnog ležanja
- Psihološka podrška bolesniku i članovima obitelji

RAD SA SAMOZAŠTITNIM GRUPAMA

Promicanje zdravlja postiže se provođenjem zdravstvenog odgoja, prosvjećivanjem stanovništva, poticanjem usvajanja i potpomaganjem zdravijeg načina života (npr. nepušenjem, pravilnom prehranom, redovitom tjelesnom aktivnošću, unaprjeđenjem mentalnog zdravlja, uključujući i prevenciju ovisnosti, odgovornim spolnim ponašanjem...), u cilju unapređenja zdravlja i smanjenja proširenosti određenih rizičnih čimbenika.

Kronične bolesti zahtijevaju dugotrajni (doživotni) pristup liječenju i rehabilitaciji. Kronične bolesti, uključujući i ovisnosti, zahtijevaju takozvanu long term terapiju, odnosno cjeloživotno praćenje. Iskustvo govori kako se takva praksa najbolje provodi kroz grupe suzaštite i samozaštite. To su samostalne udruge građana i njihovih obitelji koje imaju zajednički cilj - poboljšanje kvalitete života. U radu sa samozaštitnim grupama poželjna je prisutnost stručnog djelatnika. Patronažna sestra je stručni djelatnik u zajednici i kao takva terapijski djeluje unutar grupe, te povezuje grupu s ostalim zdravstvenim i socijalnim ustanovama.

CILJANA SKUPINA: suportivni rad u lokalnoj zajednici namijenjen svim dobnim skupinama.

SVRHA SAMOZAŠTITNIH GRUPA I ULOGA PATRONAŽNE SESTRE:

Evidentirati osobe s povećanim rizikom po zdravlje (na primjer starije osobe, pušače, alkoholičare, hipertoničare, dijabetičare, osobe s prekomjernom težinom, osobe s profesionalnim rizicima, ovisnike o psihoaktivnim drogama...).

- Provoditi preventivno - zdravstvene mjere nad osobama s povećanim rizikom po zdravlje (zdravstveni nadzor, razna savjetovanja, zdravstveno prosvjećivanje usmjereno na usvajanje zdravih životnih navika i učenje samozaštitnih, suzaštitnih mjera).
- Pratiti socijalne, obiteljske, profesionalne i druge zdravstvene rizike stanovništva. Planirati i provoditi sustavni preventivni rad. Predlagati i provoditi određene mjere i postupke prema specifičnim slučajevima.
- Provoditi prevenciju najučestalijih kroničnih nezaraznih bolesti i drugih značajnih zdravstvenih problema (na primjer bolesti srca i krvnih žila, malignih bolesti, mentalnih bolesti, bolesti probavnog sustava, bolesti

- mišićno–koštanog sustava i vezivnog tkiva, kožnih i spolnih bolesti).
- Rano otkrivati kronične bolesnike
 - Poticati samozaštitne i suzaštitne aktivnosti u stanovništvu, odnosno samopreglede, samokontrole, kontrolirati skupine s povećanim rizikom i pojedince koji traže liječničku pomoć i savjet.
 - Voditi brigu o kroničnim bolesnicima, kontrolirati učinkovitost pojedinih poduzetih mjera, kontrola uspješnosti liječenja i rehabilitacije, provođenje odabranih socijalno-medicinskih mjera i drugo.
 - Utvrditi (odrediti) rizične čimbenike (na primjer prekomjernu tjelesnu težinu, pušenje, povišeni krvni tlak, povišen šećer u krvi, postojanje hiperlipidemije)

STARIJA OSOBA

SVRHA:

Pružanje pomoći starijim ljudima u zajednici i osiguravanje kvalitete života u vlastitom domu kroz mjere primarne, sekundarne i tercijarne prevencije.

CILJEVI:

- osigurati optimalne uvjete za kvalitetan život u okruženju vlastitog doma
- provedba mjera i postupaka za očuvanje zdravlja
- provedba mjera i postupaka usmjerenih kontroli bolesti
- provedba mjera usmjerenih prepoznavanju faktora rizika u okolini
- integracija starijih korisnika u društvo
- osiguravanje kvalitete života i produženje životnog vijeka

PATRONAŽNA SESTRINSKA SKRB:

Prikupljanje podataka:

- opći podaci
- podaci o obitelji - obiteljska anamneza
- podaci o socioekonomskim prilikama u obitelji
- podaci o uvjetima stanovanja
- uvid u medicinsku dokumentaciju
- procjena sadašnjeg zdravstvenog stanja i prisutnih tegoba

Provjera vitalnih funkcija

- tjelesna temperatura
- puls
- disanje
- krvni tlak

Postupak procjene osnovnih životnih potreba:

Procjena prehrane:

- vrsta i način prehrane
- prehrambene navike
- broj i raspored obroka
- pridržavanje dijete
- uzimanje vitaminskih nadomjestaka

Procjena eliminacije:

- broj mokrenja, izgled, boja, količina mokraće (moguća inkontinencija)
- broj stolica, izgled, boja, količina, konzistencija, miris, prisutnost tegoba (opstipacija, proljev, inkontinencija)

Procjena provođenja osobne higijene:

- higijenske navike i njihova učestalost (kupanje, tuširanje, umivanje, pranje ruku, higijena zubi, briga o zdravlju zubi)

Procjena spavanja:

- broj sati spavanja, kvaliteta sna
- kvaliteta ležaja, mjesta i okoline ležaja
- položaj pri spavanju
- ometanja iz okoline
- tegobe pri ostvarivanju zadovoljavajuće kvalitete sna

Procjena međusobnih odnosa u obitelji :

- procjena odnosa članova obitelji
- procjena načina života obitelji, načina komunikacije članova obitelji
- vjerski svjetonazori
- procjena dostupnosti drugih osoba spremnih za pomoć (partner, bliža obitelj, prijatelji i slično)

Procjena sigurnosti:

- procjena prilagođenosti prostora
- procjena rizičnih čimbenika iz okoline (sagovi, pločice, elektroinstalacije)
- procjena razine znanja o mjerama zaštite i sigurnosti
- procjena imovinskog i socijalnog statusa kao mogućeg faktora rizika

Procjena izloženosti zdravstvenim rizicima:

- pušenje
- korištenje alkoholnih ili opojnih sredstava
- nazočnost zaraznih ili spolno prenosivih bolesti
- psihičke bolesti
- agresija
- stres, strah, opće stanje
- osjećaj usamljenosti, nemoći

Procjena kretanja i motoričkih sposobnosti:

- procjena tjelesne aktivnosti (u kući i izvan kuće)
- procjena stupnja i gibljivosti zglobova
- procjena mišićnog tonusa ruku i nogu
- procjena specifičnosti vezanih uz hod (položaj tijela kod hoda, karakterističan hod – šepanje, pomagala pri kretanju)

Procjena stanja uhranjenosti:

- mjerenje tjelesne visine
- mjerenje tjelesne težine
- BMI

Procjena senzornih funkcija:

- procjena vida
- procjena sluha
- procjena stanja okusa
- procjena stanja njuha
- procjena stanja dodira

DOKUMENTIRANJE: Evidencija i izvješćivanje o radu te evaluacija prema važećim zakonskim propisima

IZVRŠITEJ: Prvostupnica sestrinstva/diplomirana medicinska sestra/magistra sestrinstva

Na temelju analize dobivenih podataka pri individualnom planiranju zdravstvene njege starijih osoba mogući su sljedeći postupci:

- Procjena i pomoć pri narušenoj samopercepciji
- Procjena i pomoć pružanja potpore u fazi tugovanja (gubitak, smrt bliske osobe)
- Edukacija pacijenta i / ili člana obitelji za održavanje osobne higijene
- Podrška i motivacija starije osobe za održavanje primjerene fizičke aktivnosti
- Demonstracija postupaka samokontrole
- Edukacija o štetnosti pušenja, alkohola i ostalih tvari ovisnosti.
- Utvrđivanje potrebe za provođenjem zdravstvene njege u kući.

Primarna prevencija: sprječava se bolesno starenje s očuvanjem funkcionalne sposobnosti, onemogućavanjem nastanka najučestalijih zdravstvenih poremećaja (ateroskleroza, morbiditet od kardiovaskularnih i cerebrovaskularnih bolesti u ranijoj starosti / 65-74 godine).

Sekundarna prevencija: preventivne mjere u zaštiti starijih ljudi u cilju ranog otkrivanja bolesti kako bi se razvoj bolesti mogao zaustaviti ili ukloniti liječenjem i rehabilitacijom.

Tercijarna prevencija: obuhvaća postupke sprječavanja tjelesne i psihičke dekompenzacije u bolesnog starijeg čovjeka, kao i postupke razvijanja preostalih funkcionalnih sposobnosti.

OSOBA S INVALIDITETOM

SVRHA:

- stvaranje optimalnih uvjeta za svakodnevno funkcioniranje osoba s invaliditetom
- omogućiti uspješnu integraciju u svakodnevnom životu i radu
- pružanje psihološke pomoći osobi s posebnim potrebama u adaptaciji na invaliditet
- pružanje psihološke pomoći obitelji u adaptaciji na novonastalu situaciju
- pružanje pravodobnih informacija

CILJEVI:

- pružanje pomoći u uređenju obiteljskih, međusobnih odnosa
- identifikacija potencijalnih rizika u obitelji
- pomoć u prilagodbi okoline (prostora, životnog okruženja) – arhitektonska barijera
- podizanje kvalitete života osobe s invaliditetom i njegove obitelji (uključivanje i sudjelovanje u aspektima društvenog života i rada)

PATRONAŽNA SESTRINSKA SKRB:

Prikupljanje podataka:

- opći podaci
- podaci o obitelji, obiteljska anamneza
- podaci o socioekonomskim prilikama u obitelji
- podaci o uvjetima stanovanja
- uvid u medicinsku dokumentaciju
- procjena prijašnjeg i sadašnjeg zdravstvenog stanja

Procjena psihofizičkog stanja

- fizikalni pregled – procjena tjelesnog stanja
- mjerenje vitalnih funkcija (krvni tlak, puls, disanje, odnosno temperatura i bol)
- procjena stanja sluha
- procjena stanja vida
- procjena motoričkih sposobnosti
- procjena komunikacije (verbalna, neverbalna)
- procjena korisnikove samopercepcije

Procjena međusobnih odnosa

- procjena odnosa članova obitelji na novonastalu situaciju – invaliditet, koliko i koji su članovi obitelji bitni za pružanje potpore, motiviranje, tjelesne brige za korisnika

- procjena člana obitelji na kojeg treba, uz korisnika, usmjeriti najveći dio edukacije
- procjena načina života obitelji
- način komunikacije članova unutar obitelji
- vjerski svjetonazori
- istražiti dostupnost drugih osoba – kod korisnika koji nemaju obitelj (susjedi, volonteri)

Procjena funkcionalnosti, sigurnosti, prostora i okoliša

- procjena prilagođenosti prostora
- procjena arhitektonskih barijera (uska vrata, dostupnost dizala, visoki pločnik)
- procjena rizičnih faktora iz okoline (sagovi, elektroinstalacije, pločice)
- procjena dostupnosti važnih ustanova (vrtić, škola, pošta, trgovina, ambulanta) uz procjenu njihove prilagođenosti.

DOKUMENTIRANJE: Evidencija i izvješćivanje o radu te evaluacija prema važećim zakonskim propisima

IZVRŠITEJ: Prvostupnica sestrinstva/diplomirana medicinska sestra/magistra sestrinstva

Na temelju analize dobivenih podataka pri individualnom planiranju zdravstvene njege osoba s invaliditetom mogući su sljedeći postupci:

- Povećanje kvalitete života korisnika
- Integracija u svakodnevni život, radnu i socijalnu okolinu
- Procjena dostupnosti srodnih struka za aktivno zbrinjavanje potreba korisnika (zdravstvena njega u kući, fizioterapeut, radni terapeut i drugi)
- Omogućiti korisniku kontakt i uključivanje u rad suportivnih udruga
- Savjetovanje o prevenciji komplikacija
- Procjena potreba za pomoći i uključivanje u skrb drugih osoba (volonteri i slično)
- Procjena potrebe za provođenjem zdravstvene njege u kući.

Edukacija obitelji:

- Povećanje kvalitete života članova obitelji
- Poticanje na pozitivne obiteljske odnose bez obzira na invaliditet člana obitelji
- Pružiti podršku ostalim članovima obitelji.

SUDJELOVANJE U PROVOĐENJU ZDRAVSTVENIH PREVENTIVNIH I PROMOTIVNIH PROGRAMA U LOKALNOJ ZAJEDNICI

CILJNA SKUPINA:

Zdrava i/ili bolesna populacija određene lokalne zajednice koja je obuhvaćena zdravstvenim preventivnim i / ili promotivnim programom kroz mjere primarne i sekundarne zdravstvene zaštite

- Ciljna skupina svih dobnih uzrasta

CILJ PROGRAMA:

- usvajanje znanja, novih spoznaja i vještina
- unaprjeđenje kvalitete života
- suzbijanje određenih neprihvatljivih, ustaljenih modela ponašanja
- djelovanje na određene rizične skupine kroz primarne i sekundarne preventivne mjere
- poticanje na samokontrolu i brigu o vlastitom zdravlju kroz mjere primarne zdravstvene zaštite

PROGRAMI:

- sudjelovanje u humanitarnim akcijama na nacionalnoj i lokalnoj razini
- pisanje i publiciranje edukativnih materijala za sve dobne skupine
- mentorstvo medicinskim sestrama i drugim djelatnicima iz sustava zdravstvene zaštite
- predavanje na interdisciplinarnoj i multidisciplinarnoj razini

TEHNIČKI UVJETI:

- adekvatni prostor za održavanje preventivnih i promotivnih programa
- potrebna tehnička podrška (dostupnost interneta, projektora, promotivni materijal, pribor i slično)

NAČIN PROVOĐENJA PROGRAMA:

- individualni pristup
- rad u grupi
- javne tribine
- djelovanje putem lokalnih medija
- distribucija zdravstveno – odgojnih promotivnih materijala

IZVRŠITEJ: Prvostupnica sestrinstva/diplomirana medicinska sestra/magistra sestrinstva

OSTALE OSOBE I INSTITUCIJE S KOJIMA SURAĐUJE PATRONAŽNA SESTRA

Patronažna zdravstvena zaštita je medicinsko socijalna djelatnost koja provodi mjere specifične zdravstvene njege u svrhu promicanja i očuvanja zdravlja pojedinca, obitelji i zajednice.

Osnovni cilj patronažne zdravstvene njege je pružiti skrb korisnicima izvan zdravstvenih ustanova (domova, vrtića, škola, radnog mjesta te šire zajednice), poticati na očuvanje i unaprjeđenje zdravlja, prevenciju bolesti te održavanje zdravlja.

Osobito je to važno u najosjetljivijim razdobljima života kao što su trudnoća, babinje, djetinjstvo te u posebnim stanjima i okolnostima kao što su postojanje bolesti, starost, invaliditet ili loše socijalno ili ekonomsko stanje.

Za potrebe rješavanja različitih problema patronažne sestre redovito surađuju sa službama zdravstvenog i nezdravstvenog sektora kao i s drugim ovlaštenim stručnjacima, službama, građanima i slično.

POSTUPAK SURADNJE S OSTALIM OVLAŠTENIM STRUČNJACIMA KOJI SUDJELUJU U ZBRINJAVANJU OSOBE/BOLESNIKA

Suradnja s liječnicima obiteljske medicine i drugim timovima na razini PZZ

(liječnici opće medicine, ginekolozi, pedijatri, doktori dentalne medicine, školska medicina)

SVRHA SURADNJE:

- Timska konzultacija u cilju prikupljanja i razmjene potrebnih informacija značajnih za procjenu stanja korisnika i obitelji
- Razmjena medicinske i sestrinske dokumentacije
- Timska konzultacija za planiranje i zbrinjavanje

CILJ SURADNJE:

- Uspješno provođenje mjera i aktivnosti u zbrinjavanju
- Sprječavanje nastanka komplikacija, provođenje mjera sekundarne i tercijarne prevencije
- Koordinacija svih potrebnih i uključenih službi koje skrbe o korisniku i obitelji
- Praćenje zdravstvenih potreba pojedinca i obitelji

Suradnja sa centrima za socijalnu skrb

(nadležni centri za socijalni rad, socijalni radnici, psiholozi, defektolozi)

SVRHA SURADNJE:

- Zagovaranje interesa korisnika u cilju ostvarenja prava iz okvira socijalne skrbi
- Podizanje kvalitete života
- Provođenje mjera primarne i sekundarne prevencije

CILJ SURADNJE:

- Zdravstveno socijalni nadzor
- Koordinacija potrebnih i uključenih službi u zbrinjavanje pojedinca i obitelji
- Provođenje psihološke i socijalne rehabilitacije i rehabilitacije

Suradnja s gerontološkim centrima

(nadležni gerontološki centri pri domovima za starije i nemoćne i njihovi djelatnici, psiholozi, socijalni radnici i drugi)

SVRHA SURADNJE:

Ostvarenje prava i pomoći iz okvira gerontoloških centara
Pomoć pri institucionalnom smještaju
Provođenje mjera sekundarne i tercijarne prevencije

CILJ SURADNJE:

Osigurati što dulji i siguran boravak korisnika u kući
Postizanje veće kvalitete života uključivanjem u centre

Suradnja s dječjim vrtićima i školama

(područni dječji vrtići i škole - zdravstveni voditelji, odgajatelji; škole - učitelji, nastavnici, timovi školske medicine i drugi.)

SVRHA SURADNJE:

- Pružanje skrbi izvan zdravstvenih ustanova u školama i vrtiću
- Provođenje mjera primarne prevencije
- Suradnja i provođenje zajedničkih preventivnih mjera s djelatnicima iz škole i vrtića

CILJ SURADNJE:

- promicanje zdravlja
- očuvanje i unaprjeđenje zdravlja, sprječavanje nastanka bolesti i ozljeda djece djelatnika, roditelja
- pomoć kod integracije osoba s poteškoćama i invaliditetom u kolektive

Suradnja s vjerskim institucijama u lokalnoj zajednici

(duhovnici i vjerski djelatnici sukladno vjerskoj pripadnosti pojedinca)

SVRHA SURADNJE:

- pomoć oko posjete duhovnika
- podizanje kvalitete života

CILJ SURADNJE:

- Zadovoljavanje duhovnih potreba te omogućavanje sudjelovanja u vjerskim obredima
- Suradnja s udrugama građana i pacijenata (registrirane udruge građana i pacijenata)

SVRHA SURADNJE:

- suradnja i stručna potpora, razmjena
- pomoć u ostvarivanju prava i potpore pojedincu i obitelji
- provođenje mjera primarne, sekundarne i tercijarne prevencije

CILJ SURADNJE:

- unaprjeđenje kvalitete zdravstvenih usluga
- promicanje i unaprjeđenje zdravlja
- podizanje kvalitete života

Suradnja s ustanovama za provođenje zdravstvene njege u kući bolesnika

(medicinska sestra koja provodi zdravstvenu njegu u kući, voditelj, fizioterapeut)

SVRHA SURADNJE:

- koordinirano djelovanje u okviru rješavanja zdravstvenih problema pojedinca i obitelji
- provođenje mjera sekundarne i tercijarne prevencije

CILJ SURADNJE:

- timska suradnja u okviru procjene i evaluacije plana zdravstvene njege i drugih usluga
- koordinacija članova tima koji sudjeluje u provođenju zdravstvene njege i drugih oblika skrbi pojedinca i obitelji
- podizanje kvalitete života
- sprječavanje nastanka komplikacija i povreda

Suradnja s humanitarnim organizacijama

(ovlaštene humanitarne organizacije i udruge)

SVRHA SURADNJE:

- timska suradnja u okvirima organizacije humanitarne pomoći
- provođenje mjera primarne i sekundarne prevencije

CILJ SURADNJE:

- podizanje kvalitete života
- promicanje očuvanja i unaprjeđenja zdravlja

Suradnja s djelatnostima kliničkih i bolničkih zdravstvenih ustanova

(djelatnosti sekundarne razine zdravstvene zaštite)

SVRHA SURADNJE:

- dvosmjerna povezanost sestrinskih djelatnosti putem sestrinskog otpusnog pisma i sestrinskog pisma za nastavak zdravstvene njege i drugih oblika skrbi

CILJ SURADNJE:

- Provođenje kontinuirane zdravstvene njege
- Timsko, koordinirano rješavanje pojedinih zdravstvenih problema pojedinca i obitelji

Suradnja sa centrima za palijativnu skrb

(centri za palijativnu skrb, mobilni palijativni timovi)

SVRHA SURADNJE :

- poboljšanje kvalitete života bolesnika i njegove obitelji suočenih s problemima vezanim uz neizlječivu bolest te umirućih osoba u njihovom domu

CILJ SURADNJE :

- edukacija i pomoć članovima obitelji o njezi bolesnika
- psihosocijalna podrška
- timska aktivnost u cilju osiguravanja dostupne palijativne skrbi
- sudjelovati u procjeni i tretiranju boli
- poticati povezanost palijativnih bolesnika u rad uzajamne pomoći u lokalnoj zajednici
- pomoć u očuvanju dostojanstva oboljelog i njegove obitelji
- pomoć pri žalovanju

Suradnja s medijima

(časopisi, publikacije, TV emisije, radio i drugi)

SVRHA SURADNJE:

- zdravstveno prosvjećivanje putem javnih medija
- sudjelovanje u javnozdravstvenim akcijama

CILJ SURADNJE:

- promicanje i zagovaranje zdravlja pojedinca i zajednice

TELEFONSKO SAVJETOVANJE

Telefonsko savjetovanje je model kratke terapije ili timskog komuniciranja patronažne sestre s pojedincem ili službom usmjeren na rješavanje problema, odnosno na dosizanje željenog ishoda.

SPECIFIČNOSTI TELEFONSKOG SAVJETOVANJA:

- dostupno u vremenu koje je unaprijed definirano i određeno
- razgovor se ostvaruje kad pozivatelj želi ili kad patronažna sestra procijeni da postoji potreba
- razgovor se ostvaruje s različitim osobama/bolesnicima i sa svima koji sudjeluju u bilo kojem obliku skrbi pojedinca ili obitelji
- trajanje razgovora nije strogo ograničeno – u većoj mjeri ga određuje pozivatelj, ali se očekuje da se ovaj oblik savjetovanja održi u okviru 5 do 15 minuta.
- broj i učestalost telefonskog savjetovanja nije ograničen
- komunikacija se odvija isključivo govorom i slušanjem, a moguće je samo individualno savjetovanje

